

Budowanie reputacji w sieci.

Propozycja scenariusza zajęć z edukacji medialnej
do wykorzystania w edukacji zdalnej.

Typ szkoły: szkoła ponadpodstawowa / dla każdego uczestnika zajęć wg. potrzeb

Temat: Budowanie reputacji w sieci.

Klasa: wg potrzeb w całym cyklu kształcenia

Przewidywany czas zajęć: 45 minut

Cele lekcji

Cele operacyjne

Uczestnicy i uczestniczki:

- wypracowują sposoby budowania własnego kapitału społecznego w społeczności internetowej,
- rozumieją własną odpowiedzialnością za publikowanie informacji o innych,
- dowiedzą się kto i w jakim celu może gromadzić dane.

Ewaluacja

Po przeprowadzeniu zajęć uczestnicy:

- wiedzą, czym jest kapitał społeczny?
- rozumieją, że nie wszystkie konsekwencje publikowania treści w sieci da się przewidzieć,
- bezpiecznie budują swój wizerunek w przestrzeni medialnej,
- rozumieją kto i w jakim celu może gromadzić dane,
- postępują zgodnie z regulacjami prawnymi dotyczącymi: ochrony danych osobowych, ochrony informacji oraz prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej w dostępie do informacji.

Metody nauczania:

- podająca,
- problemowa,
- eksponująca,
- realizacji praktycznych zadań.

Formy pracy:

- indywidualna.

Środki dydaktyczne:

- komputer z dostępem do Internetu,
- dostęp do wskazanych stron online,
- materiał szkoleniowy - załączniki pdf.

Przebieg zajęć:

Jak wyglądają zajęcia?

Zajęcia prowadzone metodą warsztatową z wykorzystaniem komputera z dostępem do Internetu.

Uczestnicy zajęć będą mieli okazję zastanowić się i odpowiedzieć na pytania:

1. Jak sieci profesjonalne i towarzyskie, w których jesteśmy, składają się na nasz wizerunek i dostępny kapitał społeczny? Jak można go wykorzystać? Jak budować?
2. Co zrobić jeśli natkniemy się na negatywne informacje na swój temat w Internecie?
3. Co należy wziąć pod uwagę przed opublikowaniem zawartości dotyczącej innej osoby?
4. Czy ktoś jest zainteresowany gromadzeniem o nas danych w sieci?

Część wstępna:

Nauczyciel wita uczniów, podaje temat lekcji, cele i krótko omawia zagadnienia i zadania do wykonania, które pojawią się na lekcji.

1. „Wiedza w pigułce” dla uczestników - patrz załącznik nr 1.

Do wykonania 4 zadania dla uczestników:

1. Wiedza w pigułce. Poznaj definicje: kapitał społeczny, autonomia informacyjna, prywatność.
2. Zapoznanie się z infografiką: Twój wizerunek w sieci.
3. Zapoznanie się z infografiką: Twoja tożsamość w sieci.
4. Zapoznanie z materiałem: W sieci działam z głową! Tak to robię.

Czas 20 minut

2. „Media społecznościowe”.

Do wykonania 3 zadania dla uczestników:

1. Wyszukiwanie w Interencie informacji na swój temat i wykonanie polecenia – zad. Nr 2.
2. Przyjrzyj się jak wygląda Twój profil w mediach społecznościowych i ustaw swoją prywatność – zad. Nr. 3
3. Zapoznaj się z infografiką: Niedyskretny profil – zad. Nr 4

Czas 15 minut

3. Podsumowanie i utrwalenie wiadomości.

Sprawdź swoją reputację – zad. Nr 5

Czas 10 minut

Słowniczek.

Kapitał społeczny -

suma umiejętności takich jak: nawiązywanie i podtrzymywanie znajomości, zaufanie, świadomość norm, pozwalających na satysfakcjonujące funkcjonowanie w zorganizowanej grupie (np. społeczeństwie czy klasie szkolnej). Sieć wzajemnych powiązań społecznych, na podstawie których buduje się pozycję w grupie i poza nią. Sieć ta jest także podstawą zdobywania kolejnych kompetencji społecznych.

Autonomia informacyjna -

ważny aspekt prywatności, prawo do samodzielnego decydowania o ujawnianiu informacji na swój temat oraz do kontrolowania informacji dotyczących własnej osoby, którymi dysponują inni.

Prywatność -

sfera życia człowieka, w którą nie należy wkraczać bez pozwolenia. Ma ona swój aspekt cielesny, terytorialny, informacyjny i komunikacyjny. Prywatność jest chroniona przez prawo (m.in. przez Konstytucję RP i akty prawa międzynarodowego). Ograniczenie prawa do prywatności możliwe jest tylko w określonych sytuacjach (na przykład ze względu na bezpieczeństwo publiczne czy ochronę zdrowia).

4. Czytelnia – źródło:

- Materiały z kursu „Edukacja medialna” [online]. [Przełgądany: 31.08.2020].
Dostęp z: <https://kurs.edukacjamedialna.edu.pl/>
  - Infografika : Twój wizerunek w sieci [online]. [Przełgądany: 31.08.2020]. Dostęp z:
<https://edukacjamedialna.edu.pl/info/infografiki/>
  - Infografika : Twoja tożsamość w sieci [online]. [Przełgądany: 31.08.2020]. Dostęp z:
<https://panoptykon.org/biblio/infografiki/twoja-tozsamosc-w-sieci>
  - Infografika : W sieci działam z głową! Tak to robię [online]. [Przełgądany: 31.08.2020]. Dostęp z: <https://panoptykon.org/biblio/infografiki/plakat-dla-gimnazjow-i-szkol-ponadgimnazjalnych-w-sieci-dzialam-z-glowa>
  - Infografika : Niedyskretny profil [online]. [Przełgądany: 31.08.2020]. Dostęp z:
<https://panoptykon.org/biblio/infografiki/niedyskretny-profil-czyli-co-wie-o-tobie-facebook-i-inne-portale-spolecznościowe>
  - Zasób szkoleniowy udostępniony przez wydział Youth and Media stowarzyszenia Berkman Klein Center for Internet & Society na Uniwersytecie Harvarda na licencji Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International [online]. [Przełgądany: 31.08.2020]. Dostęp z: :
<https://cyber.harvard.edu/research/youthandmedia>
- Te i inne zasoby szkoleniowe istnieją także online na platformie Digital Literacy Resource stowarzyszenia Berkman Klein.

Opracowanie: *Tatiana Jastrzębska*

Scenariusz dostępny na
[licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Zał. Nr 1**Zapoznaj się z materiałem tekstowym.****Słowniczek:***Kapitał społeczny -*

suma umiejętności takich jak: nawiązywanie i podtrzymywanie znajomości, zaufanie, świadomość norm, pozwalających na satysfakcjonujące funkcjonowanie w zorganizowanej grupie (np. społeczeństwie czy klasie szkolnej). Sieć wzajemnych powiązań społecznych, na podstawie których buduje się pozycję w grupie i poza nią. Sieć ta jest także podstawą zdobywania kolejnych kompetencji społecznych.

Autonomia informacyjna -

ważny aspekt prywatności, prawo do samodzielnego decydowania o ujawnianiu informacji na swój temat oraz do kontrolowania informacji dotyczących własnej osoby, którymi dysponują inni.

Prywatność -

sfera życia człowieka, w którą nie należy wkraczać bez pozwolenia. Ma ona swój aspekt cielesny, terytorialny, informacyjny i komunikacyjny. Prywatność jest chroniona przez prawo (m.in. przez Konstytucję RP i akty prawa międzynarodowego). Ograniczenie prawa do prywatności możliwe jest tylko w określonych sytuacjach (na przykład ze względu na bezpieczeństwo publiczne czy ochronę zdrowia).

Źródło: <https://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/slowniczek/>

Wiedza w pigułce.

Spółeczności internetowe są nie tylko przestrzeniami komunikacji z innymi użytkownikami, lecz także narzędziem budowania swojego kapitału społecznego i zawodowego. W Internecie status i autorytet buduje się na podstawie merytoryki wypowiedzi. Możesz być ekspertem w danej dziedzinie niezależnie od wieku, jeśli tylko wypowiadasz się na temat, na którym naprawdę dobrze się znasz, w odpowiedni sposób — dostosowany do tematu i odbiorców.

Informacje zamieszczane na profilach stają się publiczne, a więc mają też wpływ na wizerunek on-line i off-line, zarówno prywatny, jak i zawodowy. W sieciach profesjonalnych najczęściej podaje się prawdziwe dane osobowe, w towarzyskich — nie koniecznie.

Wyróżnia się dwa rodzaje społeczności: towarzyskie (np. Facebook) i profesjonalne — związane z karierą zawodową (np. LinkedIn).

Portale społecznościowe o charakterze profesjonalnym służą rozwijaniu kompetencji zawodowych. Znajdziesz tam ogłoszenia o pracy, praktykach i stażach, a także informacje o konkretnych stanowiskach, aspektach wykonywania danego zawodu czy funkcjonowania danej branży.

Do czego można wykorzystać swój kapitał społeczny w serwisie społecznościowym?

Do:

- poszukiwaniu informacji (np. o sklepach),
- uzyskiwaniu pomocy (np. w znalezieniu pracy),
- kształtowaniu opinii (np. o wydarzeniach społecznych czy osobach).

Pamiętaj o aktualizowaniu swojego profilu i dodawaniu dokonań zawodowych. Jeśli twoje doświadczenie jest jeszcze niewielkie, umieszczaj informacje o wszystkich swoich działaniach, przede wszystkim takich jak wolontariat lub działalność w szkolnych kółkach zainteresowań, sukcesach w konkursach, odbytych praktykach zawodowych, itp.

Rekruterzy często szukają pracowników i weryfikują informacje o osobach ubiegających się o pracę na portalach społecznościowych.

Kiedy publikujemy w sieci informacje na swój temat, zwykle udostępniamy też informacje o innych ludziach. Zamieszczanie fotografii i filmów, na których znajdują się nasi znajomi, oznaczanie ich nazwisk w serwisach społecznościowych, zmiana statusu związku czy pisanie o tym, gdzie się znajdujemy i co robiliśmy, to zachowania, które dotyczą nie tylko nas.

Nowe technologie stwarzają możliwości, których nie było nigdy wcześniej. Łatwo się tym zachłysnąć. W sieci dostępne są strony, na których dorośli publikują fotografie swoich pociech nie zastanawiając się ani nad uczuciami milusińskich, ani nad innymi skutkami swojego działania. A przecież Internet to nie rodzinny album fotograficzny — to raczej rodzaj kartoteki, do której dostęp ma każdy.

Gdy ktoś udostępnia w serwisie społecznościowym zdjęcia z imprezy, zwykle nie zastanawia się nad skutkami tego działania. A konsekwencje mogą być różne, czasami trudne do przewidzenia. Może komuś będzie po prostu przykro (konsekwencje subiektywne), a może zostanie mu obniżona ocena z zachowania (obiektywne). Może będzie miał nieprzyjemności, ponieważ jego bliscy dowiedzą się z Internetu o tym, jak spędza wolny czas (krótkofalowe), a może za jakiś czas nie zdobędzie wymarzonej pracy, gdyż potencjalny pracodawca znajdzie w sieci jego ośmieszające zdjęcie (długofalowe). Nikt nie chciałby znaleźć w sieci kompromitujących materiałów na swój temat.

Pamiętaj, że ponosisz odpowiedzialność za to, co publikujesz na temat innych w sieci. Nie wszyscy mamy tę samą wrażliwość, a materiały raz zamieszczone w sieci nie znikają, nawet jeśli je skasujemy. Za każdym razem należy się zatem zastanowić, czy upublicznienie informacji o kimś (zdjęć, nagrań, statusów) bez jego wyraźnej zgody jest na pewno w porządku. A w razie jakichkolwiek wątpliwości — po prostu o to zapytać. Raz opublikowane informacje pozostają w nim na zawsze, a nie wiemy, kto w przyszłości się nimi zainteresuje.

Źródło: <https://edukacjamedialna.edu.pl/>

Zadanie 1

Zapoznaj się z infografiką poniżej - **Twój wizerunek w sieci**:

<https://edukacjamedialna.edu.pl/info/infografiki/#wizerunek>

Zapoznaj się z infografiką – **Twoja tożsamość w sieci**:

<https://panoptykon.org/biblio/infografiki/twoja-tozsamosc-w-sieci>

Zapoznaj się z informacjami - **W sieci działam z głową! Tak to robię**:

<https://panoptykon.org/biblio/infografiki/plakat-dla-gimnazjow-i-szkol-ponadgimnazjalnych-w-sieci-dzialam-z-glowa>

Zadanie 2

Jesteś marką!

Zadbaj o swoje dobre imię w Internecie. Wpisz do wyszukiwarki swoje imię i nazwisko i zobacz jakie informacje pojawią się na Twój temat. Jeśli to możliwe skasuj te, które psują Twój wizerunek w Internecie, te pozytywne staraj się pielęgnować.

Jeśli natraficie w Internecie na negatywne informacje na swój temat, to w zależności od ich rodzaju i kontekstu, w którym występują, możecie postąpić na kilka sposobów.

Jednym z nich jest tzw. pozytywny przekaz, który polega na zwracaniu uwagi na korzystne elementy dotyczące Waszej osoby lub ich podkreślanie przez tworzenie zawartości przedstawiającej Was w dobrym świetle oraz zarządzanie nią. Można to osiągnąć, na przykład zaznaczając swoją obecność w serwisach społecznościowych, zakładając blog lub rejestrując witrynę internetową ze swoim imieniem i nazwiskiem.

Drugi sposób obejmuje szereg różnych działań mających na celu usunięcie negatywnych informacji.

Przykłady:

1. Jeśli widzicie negatywną zawartość (np. zdjęcie, na którym jesteście), możecie spróbować skontaktować się bezpośrednio z osobą, która ją opublikowała, (szczególnie w przypadku serwisów społecznościowych i/lub komunikatorów) i poprosić ją o jej usunięcie.
2. Na wielu platformach dostępne są również rozwiązania umożliwiające zgłaszanie informacji, które Waszym zdaniem są irytujące lub nieciekawe; zawartości (np. zdjęć, filmów czy postów tekstowych) ukazującej Was w negatywnym lub niekorzystnym świetle; treści, które nie powinny znajdować się na platformie (np. z uwagi na to, że są potencjalnie obraźliwe, pełne przemocy lub zabronione), oraz podejrzanych materiałów mogących być próbą oszustwa, co spowoduje ich kontrolę pod kątem zgodności z istniejącym regulaminem i obowiązującymi zasadami społeczności.

3. W niektórych przypadkach w zależności od jurysdykcji i obowiązujących przepisów możecie mieć prawo do dochodzenia roszczeń (np. na skutek naruszenia prywatności lub w wyniku pomówień skutkujących utratą reputacji) na drodze sądowej.
4. Oprócz tego prawo obowiązujące w niektórych krajach nakazuje platformom usuwanie konkretnych typów zawartości po otrzymaniu stosownego powiadomienia [np. niemiecka Ustawa o egzekwowaniu prawa w serwisach społecznościowych].
5. Pamiętajcie jednak, że czasami próba ukrycia, usunięcia lub skorygowania zawartości może przyczynić się do zwrócenia na nią jeszcze większej uwagi.

Ponadto mieszkańcy Unii Europejskiej („UE”) dysponują „prawem do usunięcia danych”, które jest powszechnie znane pod nazwą „prawa do bycia zapomnianym” (odnosi się ono również do osób przebywających lub mieszkających poza terytorium UE). Zgodnie z tym prawem zawartym w rozporządzeniu o ochronie danych osobowych („RODO”) obywatele UE mogą zażądać od „administratorów danych” usunięcia konkretnych typów informacji na swój temat. („Administratorzy danych” to firmy, osoby indywidualne, agencje rządowe lub inne podmioty podejmujące decyzje w zakresie sposobu przetwarzania zgromadzonych danych). Istnieje sześć powodów, dla których obywatele UE mogą zażądać usunięcia informacji na swój temat. Każdy z nich obejmuje szereg okoliczności. Na przykład jednym z powodów przestania wniosku o usunięcie zgromadzonych danych może być fakt, że dotyczą one „dziecka”, które na późniejszym etapie uznaje, że ryzyko udostępniania tego rodzaju informacji jest zbyt duże. Powód jest bardzo ogólny. Jest pewnie niezliczona ilość powodów, dla których osoba w wieku 25 lat może uznać, że czas usunąć informacje, które opublikowała, gdy miała lat 16. Niemniej w przypadku prawa do usunięcia danych obowiązują pewne ważne ograniczenia. Istnieje pięć powodów, dla których wniosek o usunięcie danych zostanie odrzucony. Tak jak w przypadku wniosków o usunięcia danych, powody odmowy również są ogólne i obejmują wiele sytuacji.

Za kilka minut omówimy szczegółowo jeden ważny powód odmowy w zakresie ochrony wolności słowa. RODO weszło w życie 25 maja 2018 r. Im więcej czasu minie od jego wdrożenia, tym więcej dowiemy się na temat tego, jak obywatele UE korzystają z przysługującego im prawa do usunięcia danych oraz jak firmy, agencje rządowe i inne podmioty się do tego ustosunkowują.

Źródło: Ten zasób szkoleniowy został udostępniony przez wydział Youth and Media stowarzyszenia Berkman Klein Center for Internet & Society na Uniwersytecie Harvarda na licencji Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International. Te i inne zasoby szkoleniowe istnieją także online na platformie Digital Literacy Resource stowarzyszenia Berkman Klein.

Zadanie 3

Pamiętaj też, żeby w swoich mediach społecznościowych zadbać o ustawienia prywatności. Wejdź na Facebooku w zakładkę „Ustawienia”, następnie kliknij na zakładkę „Prywatność” i zdecyduj komu mogą wyświetlać się Twoje posty, zdjęcia i informacje o Tobie.

Działaj w mediach społecznościowych świadomie!

Dobra reputacja w Internecie może okazać się nie tylko ważna, ale wręcz niezbędna. Opinia o Tobie na podstawie informacji pozyskanych z sieci ma wpływ na różne aspekty Twojego życia i funkcjonowania. Przykłady: podanie o przyjęcie do pracy, szkoły wyższej czy też na uniwersytet, nawiązywanie nowych znajomości, relacje w pracy, przyjęcie do określonych grup społecznych czy zawodowych, itp.

Zadanie 4

Zapoznaj się z infografiką poniżej – Niedyskretny profil, który znajdziesz na stronie:

<https://panoptykon.org/biblio/infografiki/niedyskretny-profil-czyli-co-wie-o-tobie-facebook-i-inne-portale-spoecznościowe>

Podsumowanie

Osoby, które spotykasz, będą korzystać z wyszukiwarek internetowych, by dowiedzieć się więcej na Twój temat. To, co znajdą, zarówno dobrego, jak i złego, wpłynie na sposób, w jaki Cię postrzegają. Jeśli chcesz mieć nad tym kontrolę, musisz wiedzieć, do jakich informacji mają dostęp. Do grona tych osób można zaliczyć

przyszłych pracodawców, a także pracowników szkół, szkół wyższych i uniwersytetów rozpatrujących Twoje podanie o przyjęcie w ich progi. Pracownicy tych instytucji nie mają obowiązku informowania kandydatów o tym, czy sprawdzali informacje na ich temat w Internecie w celu łatwiejszego podjęcia decyzji o przyjęciu.

Zadanie 5.

Sprawdź swoją reputację w sieci.

Podczas wyszukiwania imion i nazwisk w Google lub innej wyszukiwarce spróbuj odpowiedzieć na pytania:

1. Jakie jest kilka pierwszych wyników?
2. Czy te informacje o Tobie są zadowalające?
3. Co inne wyniki mówią o Tobie jako o osobie? Jako o uczniu/uczennicy? Jako o pracowniku?
4. Jakie wrażenie może odnieść ktoś, kto Cię nie zna, po zobaczeniu tych informacji?
5. Jakie wrażenie odniesie, jeśli kliknie kilka pierwszych wyników i zapozna się z zawartymi tam informacjami

Opracowanie: *Tatiana Jastrzębska*

Materiał dostępny na
licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe.

